

2015

POROČILO O IZVAJANJU
PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE
SKLADNOSTI V LETU 2015
V DRUŽBI PLINOVODI d.o.o.

Datum:	Ljubljana, 26. 3. 2016
Znak dokumenta:	NSKL/DK-1.0/2016
Različica:	PIPZSKL-3.0
Izdelal:	Mag. Dejan Koletnik, nadzornik za skladnost

Uvodna beseda

Evropska komisija (v nadaljevanju EK) je na začetku leta 2015 postavila nove gradnike za vzpostavitev trdne energetske unije s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost. Sprejeta strategija v okviru petih med seboj povezanih razsežnosti politike določa cilje energetske unije in podrobne ukrepe EK za njeno vzpostavitev, vključno z novo zakonodajo za preoblikovanje in reformo trga z energijo, zagotavljanjem večje preglednosti pogodb o oskrbi s plinom, razvojem obsežnega regionalnega sodelovanja kot pomembnega koraka proti integriranemu trgu, strožje urejenim regulativnim okvirom, novo zakonodajo za zagotovitev oskrbe z elektriko in plinom, povečanjem financiranja EU za energijsko učinkovitost ali za nov energetski sveženj za obnovljivo energijo, osredotočanjem na evropsko strategijo za raziskave in inovacije na področju energije.

Cilji energetske unije so usmerjeni predvsem v:

- zmanjšanje odvisnosti od enega samega dobavitelja in popolno zanašanje na sosednje države, zlasti v obdobju motenj v oskrbi. Večja preglednost pri sklepanju sporazumov držav EU s tretjimi državami o nakupu električne energije ali plina;
- povečanemu pretoku energije, predvsem čezmejnemu, in izvrševanje veljavnih pravil na področjih, kot sta ločevanje dejavnosti v energetskem sektorju in neodvisnost regulatorjev ter po potrebi sprožitve sodnih postopkov;
- energijski učinkovitosti ter prehod na trajno nizkoogljično družbo: zagotavljanje, da bo lokalno proizvedena energija, tudi iz obnovljivih virov, enostavno in učinkovito vključena v omrežje.

Med cilje, ki jih je opredelila energetska unija, spada še nadaljnje učinkovito izvajanje veljavnih pravil na področju, kot je ločevanje dejavnosti v energetskem sektorju. EK bo zato še naprej spremljala učinkovitost izvajanja zahtev glede ločevanja, kot to določa tretji energetski sveženj, in bo še naprej pozorna, da neodvisni operaterji prenosnih sistemov in vertikalno integrirana podjetja delujejo v skladu s pravili EU o konkurenci. V središču energetske unije so državljani, ki bi jim morale biti cene dostopne in konkurenčne, kar pa lahko zagotavlja le dobro delujoč energetski trg.

Skupna evropska in posamezne nacionalne zakonodaje, ki vzpostavljajo okvire za samostojno in neodvisno delovanje operaterjev prenosnih sistemov in neodvisno delovanje organov upravljanja ter zaposlenih, se v praksi učinkovito izvajajo. Pooblastila, ki jih imajo nadzorniki za skladnost, so se v zadnjih treh letih na splošno izkazala za zadostna in učinkovita za spremljanje skladnosti modela ITO s programi za zagotavljanje skladnosti. Skrbno spremljanje izpolnjevanja zahtev po neodvisnosti članov v nadzornem organu operaterja prenosnega sistema je ključno, saj zmanjšuje vpliv vertikalno integriranih podjetij in povečuje stopnjo neodvisnosti operaterja prenosnega sistema.

Prva triada delovanja ITO modela v Sloveniji kaže na to, da model ITO v praksi deluje. Tako ugotavlja tudi EK v svojem poročilu iz leta 2014. Glede na cilje, ki jih je EK s strategijo postavila, pa je pričakovati, da bo zato še naprej spremljala učinkovitost izvajanja zahtev glede ločevanja, kot to določa tretji energetski sveženj, in bo še naprej pozorna, da neodvisni operaterji prenosnih sistemov in vertikalno integrirana podjetja delujejo v skladu s pravili EU o konkurenci.

Državni zbor Republike Slovenije je v sredini leta 2015 potrdil Odlok o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države, ki med drugim določa strateški interes Republike Slovenije, da družbe iz skupine Republike Slovenije pridobijo in ohranijo večinski delež v družbi Plinovodi d. o. o., ki je sedaj v 100-odstotni lasti vertikalno integriranega podjetja, to je družbe Geoplin d. o. o. Zato so v drugi polovici leta 2015 že začele aktivnosti v zvezi z oddelitvijo družbe Plinovodi d. o. o., katere končni cilj je zagotoviti lastniško ločitev med operaterjem prenosnega sistema in vertikalno integriranim podjetjem.

Poročilo o izvajanju programa za zagotavljanje skladnosti v letu 2015 vsebuje predstavitev aktivnosti in ukrepov, ki so bili izvedeni za učinkovito izvajanje Programa za zagotavljanje skladnosti, s katerim se določajo posebne obveznosti, ki jih morajo izpolniti zaposleni pri izvajalcu gospodarske javne službe dejavnost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, to je v družbi Plinovodi d. o. o., glede zagotavljanja dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Direktive 2009/73/ES o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in Energetskega zakona (EZ-1).

Poročilo bo objavljeno na spletni strani družbe Plinovodi d. o. o. in posredovano regulativnemu organu - Agenciji za energijo ter nadzornemu svetu družbe Plinovodi d.o.o.

Nadzornik za skladnost,

mag. Dejan Koletnik

KAZALO:

1	UVOD	1
2	DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI	2
3	PREGLED IZPOLNJEVANJA UKREPOV ZA URESNIČITEV CILJEV PROGRAMA	2
3.1	Pregled izpolnjevanja splošnih ukrepov za vse zaposlene	2
3.2	Zagotavljanje neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema v splošni strukturi upravljanja	9
3.3	Register tveganj	12
3.4	Zaupnost podatkov	12
3.5	Razkrivanje in objava podatkov	13
3.6	Ravnanje pri upravljanju s podatki do VIP	14
3.7	Načrtovanje in izvajanje storitev	15
3.8	Zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do prenosnega sistema	16
3.9	Zagotavljanje nediskriminatornih in preglednih postopkov	17
4	SPREMLJANJE IZVAJANJA PROGRAMA	18
4.1	Priporočila o Programu za zagotavljanje skladnosti in njegovemu izvajanju	18
5	OBVEZNOSTI IN PRAVICE ZAPOSLENIH	18
6	KRŠITVE	18
6.1	Splošne kršitve	18
7	ZAKLJUČEK IN UGOTOVITVE	18

1 UVOD

Družba Plinovodi d. o. o. na podlagi odločbe Javne agencije RS za energijo št. 533-100/2011-20/134 z dne 11. 7. 2012 in sklepa Vlade o imenovanju št. 36020-3/2012/3 z dne 25. 10. 2012 deluje kot neodvisni operater prenosnega sistema.

Na podlagi Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15, v nadaljevanju: EZ-1) mora operater prenosnega sistema za izpolnjevanje zahtev o certificiranju izpolnjevati zahteve iz 189. do 202. člena EZ-1.

Operater prenosnega sistema zemeljskega plina mora na podlagi 197. člena EZ-1 pripraviti Program za zagotavljanje skladnosti (v nadaljevanju program), ki določa cilje in ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja, in posebne obveznosti, ki jih morajo zaposleni izpolniti za uresničitev teh ciljev.

Agencija RS za energijo (v nadaljevanju agencija) je 1. marca 2012 podala soglasje (št. 533-100/2011-08-134) k programu. Soglasje je začelo veljati 16. 7. 2012, to je z dnem dokončnosti odločbe o certificiranju operaterja prenosnega sistema.

Nadzorni organ je po predhodnem soglasju (št. 533-100/2011-16/134 z dne 12. 4. 2012) agencije imenoval nadzornika za skladnost, ki spremlja izvajanje programa in poroča nadzornemu organu ter izdaja priporočila o njegovemu izvajanju.

Nadzornik za skladnost je pri spremljanju in izvajanju programa v letu 2013 ugotovil nekatere vsebinske in zakonodajne pomanjkljivosti, ki jih je v obliki priporočil podal v dopolnitev in sprejem poslovodstvu. Agencija je 17. 7. 2013 k dopolnitvi Programa za zagotavljanje skladnosti izdala soglasje (št. 533-100/2011-58/134).

Leto 2015 je bilo drugo leto po prvi dopolnitvi programa. Dopolnjeni program se je v praksi pokazal kot zadosten in učinkovit, je vsebinsko ustrežnejši od predhodne različice ter je z dopolnitvami izpolnil manjkajočo vrzel v smislu zagotavljanja neodvisnosti in preglednosti vsakodnevnih procesov podjetja, zato nadzornik za skladnost v letu 2015 ni podal nobenih dodatnih dopolnitev programa poslovodstvu, saj meni, da so ukrepi ustrezni in zadostni na podlagi dejstva, da kršitev programa v letu 2015 ni bilo.

2 DOSEGANJE CILJEV PROGRAMA ZA ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI

Cilji programa so:

- zagotavljanje dejanske neodvisnosti operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Direktive 2009/73/ES, uredb Evropske skupnosti in vsakokrat veljavne nacionalne zakonodaje,
- dosledno in dejansko spoštovanje načela preglednosti in nediskriminatornosti v odnosu do vseh udeležencev na trgu, še posebej v odnosih z vertikalno integriranim podjetjem (v nadaljevanju VIP),
- varovanje tajnosti poslovno občutljivih podatkov, ki jih dobi med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti operater prenosnega sistema,
- preprečevanje diskriminatornega razkrivanja poslovno koristnih podatkov.

3 PREGLED IZPOLNJEVANJA UKREPOV ZA URESNIČITEV CILJEV PROGRAMA

3.1 Pregled izpolnjevanja splošnih ukrepov za vse zaposlene

Nadzornik za skladnost je v letu 2015 nadziral izpolnjevanje splošnih ukrepov za uresničitev ciljev programa s strani zaposlenih. Po informacijah, s katerimi je nadzornik za skladnost razpolagal, nihče od zaposlenih v letu 2015 ni izvajal nobenih posrednih ali neposrednih navodil VIP v zvezi z izvajanjem vsakodnevnih dejavnosti operaterja prenosnega sistema, upravljanjem sistema ali dejavnostmi, potrebnimi za pripravo 10-letnega razvojnega načrta.

Vsi zaposleni pri operaterju prenosnega sistema v strukturi upravljanja so v letu 2015 zagotavljali dejansko neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji Direktive 2009/73/ES in EZ-1. Zaposleni skrbijo, nadzornik za skladnost pa nadzira, da so ti pogoji izpolnjeni ves čas veljavnosti certifikata oziroma izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti operaterja prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema je tekoče obveščal nadzornika za skladnost in regulativni organ o vseh načrtovanih transakcijah, zaradi katerih bi bila potrebna ponovna proučitev pogojev za izdajo certifikata.

Zaposleni, ki so pri operaterju prenosnega sistema odgovorni za upravljanje, vključno s tistimi, ki so odgovorni za izvršno upravljanje, so zagotavljali dejansko neodvisnost, tako da nobena od teh oseb ni imela nobene druge poklicne funkcije ali odgovornosti, neposrednega ali posrednega interesa v nobenem delu VIP, ki ni operater prenosnega sistema, ter od njega niso pridobivale finančnih koristi ali imeli poslovnega odnosa z njegovimi delničarji oziroma družbeniki s kontrolnim deležem. Plačilo oseb, odgovornih za upravljanje, in članov uprave ter zaposlenih pri operaterju prenosnega sistema ni bilo odvisno od dejavnosti ali rezultatov VIP.

Poslovodstvo operaterja prenosnega sistema je samostojno v okviru svojih pristojnosti in odgovornosti sprejemalo potrebne odločitve in izvrševalo potrebna dejanja za zagotavljanje neodvisnega ravnanja operaterja prenosnega sistema.

Vsi zaposleni pri operaterju prenosnega sistema v strukturi upravljanja so razkrivali podatke, ki so potrebni za konkurenčno delovanje trga na način, da so bili podatki ažurno in nediskriminatorno objavljeni na spletni strani (www.plinovodi.si), tako da so uporabnikom prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in zanesljive podatke.

Zaposleni so redno objavljali vse potrebne informacije o zasedenosti oziroma razpoložljivosti prenosnih zmogljivosti ter aktualni ponudbi in povpraševanju na sekundarnem trgu.

3.1.1 Priprava 10-letnega razvojnega načrta omrežja za obdobje 2016–2025

Na podlagi 200. člena EZ-1 mora operater prenosnega sistema vsako leto najkasneje do 1. junija, po posvetovanju z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi, sprejeti in predložiti agenciji desetletni razvojni načrt omrežja za obdobje 2016–2025 (v nadaljevanju razvojni načrt), ki mora temeljiti na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju in mora vsebovati učinkovite ukrepe za zagotovitev ustreznosti sistema in zanesljivosti oskrbe. Za prva tri leta tega načrta mora operater prenosnega sistema priložiti tudi naložbeni načrt, usklajen z desetletnim razvojnim načrtom in izdelan v skladu z metodologijo, kot je določena v EZ-1.

Operater prenosnega sistema je 3. aprila 2015 začel s 30-dnevnim javnim posvetovalnim postopkom Desetletnega razvojnega načrta prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2016 - 2025 (v nadaljevanju Desetletni razvojni načrt). Poleg objave posvetovanja na svoji spletni strani je operater prenosnega sistema še posebej pisno pozval pomembnejše akterje na energetskega področju, vse distributerje zemeljskega plina, nosilce bilančnih skupin in lokalne skupnosti, ki so trenutno bolj zanimive za uporabo zemeljskega plina. Operater prenosnega sistema je prejel dve pobudi, ki jih je proučil ter podal obrazložitve, s katerimi je seznanil tudi regulativni organ.

Nadzornik za skladnost je pri pripravi razvojnega načrta aktivno sodeloval s pripravljavci razvojnega načrta v družbi in se redno udeleževal sestankov, s čimer je spremljal potek aktivnosti in zagotavljal, da so te potekale na pregleden in nepristranski način ter skladno z EZ-1.

Nadzornik za skladnost je pri tem spremljal tudi aktivnosti nadzornega organa, da ni sprejemal kakršnih koli odločitev, ki bi vplivale na dejavnosti, ki so potrebne za pripravo razvojnega načrta omrežja v skladu z 200. členom EZ-1 ali bi bile povezane z njimi.

Regulativni organ se je v nadaljevanju o razvojnem načrtu posvetoval z vsemi dejanskimi in možnimi uporabniki sistema, in sicer na odprt in pregleden način, tako da je 12. 6. 2015 na svoji spletni strani objavil posvetovalni dokument in razvojni načrt za obdobje 2016–2025 ter pozval vse dejanske in možne uporabnike sistema k dajanju pripomb. V času posvetovalnega postopka, ki se je zaključil 15. 7. 2015, regulativni organ k objavljenemu razvojnemu načrtu ni prejel nobenih pripomb.

Regulativni organ je predloženi razvojni načrt proučil in 20. 8. 2015 in 2. 10. 2016 podal svoje pripombe in predloge k njegovi dopolnitvi. Hkrati je v skladu z metodologijo za naložbeni načrt proučil tudi naložbeni načrt kot tudi pojasnila k naložbenemu načrtu za obdobje 2016–2018 ter podal svoje pripombe in predloge k naložbenemu načrtu.

Operater prenosnega sistema je 8. 10. 2015 regulativnemu organu posredoval dopolnjeni verziji razvojnega načrta in naložbenega načrta. Regulativni organ je po ponovni proučitvi obeh dokumentov ugotovil, da je razvojni načrt ustrezno dopolnjen in 22. 10. 2015 podal operaterju prenosnega sistema še dve pripombi k naložbenemu načrtu ter ga pozval, da ju ustrezno upošteva.

Operater prenosnega sistema je 23. 10. 2015 agenciji sporočil, da je proučil obe pripombi agencije in ju upošteval v zadnji izpopolnjeni različici naložbenega načrta z dne 23. 10. 2015.

Regulativni organ je ugotovil, da razvojni načrt, ki mu je bil predložen 23. 10. 2015 skladno s četrtem odstavkom 200. člena EZ-1, opredeljuje za udeležence na trgu glavno infrastrukturo za prenos, ki jo je treba v naslednjih desetih letih zgraditi ali posodobiti in vsebuje vse že sprejete naložbe, in opredeljuje nove, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih. Podan je bil tudi časovni okvir za vse naložbene projekte. Ker regulativni organ v javnem posvetovalnem postopku ni prejel nobenih dodatnih pripomb, vse ostale pripombe, ki jih je podal pa so bile s strani operaterja prenosnega sistema upoštevane, je zaključil, da razvojni načrt pokriva vse potrebe po naložbah.

Regulativni organ je proučil k razvojnemu načrtu priložen naložbeni načrt. V postopku ocenjevanja naložbenega načrta je presojal skladnost vsebine in oblike naložbenega načrta z metodologijo za naložbeni načrt. Regulativni organ pri tem ugotavlja, da je naložbeni načrt z dne 23. 10. 2015 usklajen z razvojnim načrtom z dne 23. 10. 2015 in izdelan v skladu z metodologijo za naložbeni načrt, kot to določa drugi odstavek 200. člena EZ-1. Regulativni organ je ugotovil, da je razpoložljivost virov financiranja naložb ustrezen in da so naložbe usklajene z razvojnimi merili.

Regulativni organ je v postopku izdaje soglasja proučil tudi skladnost razvojnega načrta z navezujočim desetletnim razvojnim načrtom omrežja za Evropsko unijo (Ten-Year Network Development Plan 2013–2022, v nadaljevanju TYNDP). Pri tem je ugotovil manjše neskladnosti v navedbi predvidenih let aktiviranja posameznih naložb. Ker gre v tem primeru za projekte, za katere še ni sprejeta dokončna odločitev o gradnji, je regulativni organ razumel ugotovljene neusklajenosti kot posledico časovnega zamika med poročanjem podatkov za pripravo TYNDP in razvojnega načrta. V razvojnem načrtu so tako navedeni podatki iz TYNDP, le da so ti podatki posodobljeni in zato bolj natančno podajajo predvidene časovne roke. Zato regulativni organ navedene neskladnosti razume kot manj pomembne in posledično niso razlog za spremembo razvojnega načrta.

Na podlagi vsega navedenega je regulativni organ ugotovil, da je razvojni načrt z dne 23. 10. 2015 v skladu z zakonodajo in predpisi, zato je 28. 10. 2015 k razvojnemu načrtu izdal soglasje. Po izdanemu soglasju je operater prenosnega sistema razvojni načrt objavil na svoji spletni strani.

Nadzornik za skladnost ni od zaposlenih ali tretjih oseb prejel nobene informacije, ki bi nakazovala na kakršna koli neposredna navodila s strani VIP v zvezi z izvajanjem vsakodnevnih dejavnosti operaterja prenosnega sistema, upravljanjem omrežja ali dejavnostmi, potrebnimi za pripravo razvojnega načrta.

3.1.2 Naložbeni načrt

Naložbe, ki temeljijo na podlagi razvojnega načrta in naložbenega načrta, operater prenosnega sistema načrtuje tako, da nediskriminatorno zagotavljajo odpravo ozkih grl v sistemu in dolgoročno zmogljivost sistema, ki bo zadostila razumnemu povpraševanju in zanesljivosti oskrbe, še posebej brez pristranskih koristi VIP ali katerega koli njegovega dela.

Pristojni poslovodni organ operaterja prenosnega sistema je naložbeni načrt pravočasno predložil regulativnemu organu skupaj z razvojnim načrtom omrežja za obdobje 2016–2025. Regulativni organ je ugotovil, da je naložbeni načrt skladen z razvojnim načrtom omrežja za obdobje 2016–2025.

3.1.3 Komercialni in finančni odnosi z VIP

Vsi zaposleni so v vseh komercialnih in finančnih odnosih z VIP ravnali izključno pod tržnimi pogoji. Operater prenosnega sistema je vodil natančno evidenco (arhiv) komercialnih in finančnih odnosov, s katerimi je bil seznanjen tudi nadzornik za skladnost. Operater prenosnega sistema je predložil regulativnemu organu v soglasje vse komercialne in finančne pogodbe ali sporazume z VIP.

VIP sestavljajo naslednja podjetja:

- Geoplin d.o.o. Ljubljana, družba za trgovanje in transport zemeljskega plina (v nadaljevanju družba Geoplin ali vertikalno integrirano podjetje), kot 100-odstotni lastnik družbe.
- Z družbo Geoplin d.o.o. povezane družbe in v njeni 100-odstotni lasti so:
 - o Trgovina i opskrba energentima d.o.o., Zagreb,
 - o Geoplin d.o.o., Beograd, Novi Beograd,
 - o Geocom, družba za energetske inženiring d.o.o., Ljubljana.

Z družbo Trgovina i opskrba energentima d.o.o., Zagreb, je operater prenosnega sistema v letu 2015 sklenil bilančno pogodbo, medtem ko z drugima dvema z obvladujočo družbo povezanimi družbama v letu 2015 ni bilo sklenjenih nobenih poslov in tudi ne izvedenih nobenih drugih dejanj.

a) Komercialni odnosi, sklenjeni z VIP kot uporabnikom prenosnega sistema zemeljskega plina

Operater prenosnega sistema zemeljskega plina z uporabniki sistema sklepa različne vrste pogodb v skladu z določili veljavne zakonodaje. Veljavna zakonodaja je v vsakem trenutku vsem uporabnikom sistema dostopna tudi prek spletne strani operaterja prenosnega sistema, prav tako pa operater prenosnega sistema na svoji spletni strani objavlja tipske vzorce pogodb, ki so predhodno usklajene z nacionalnim regulatorjem.

Družba Geoplin d.o.o. je v skladu z dejavnostjo, ki jo opravlja, uporabnik prenosnega sistema zemeljskega plina. Z družbo Geoplin d.o.o. je operater prenosnega sistema v letu 2015 sklenil bilančno pogodbo in pogodbo o članstvu na virtualni točki dne ter pogodbe o prenosu. Za izvajanje bilančne pogodbe je družba Geoplin zagotovila ustrezna finančna jamstva.

Konec leta 2015 je bila sklenjena bilančna pogodba tudi s hčerinsko družbo Geoplina, tj. Trgovina i opskrba energentima d.o.o. Zagreb, vendar se pogodba v letu 2015 še ni izvajala.

Operater prenosnega sistema je pri sklepanju bilančnih pogodb, pogodb o članstvu na virtualni točki in pogodb o prenosu sledil zavezam določil Energetskega zakona (EZ-1), Sistemskih obratovalnih navodilih za prenos zemeljskega plina, Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, Pravil o pogojih in načinu razdelitve zmogljivosti na povezovalnih točkah prenosnega sistema z dražbo, Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005, Uredbe Komisije (EU) št. 984/2013 z dne 14. oktobra 2013 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in dopolnitvi Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. marca 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnano odstopanj za plin v prenosnih omrežjih.

Pogodbe o prenosu, ki jih uporabniki sistema in kot uporabnik sistema tudi družba Geoplin, sklenejo z dražbo na spletni rezervacijski platformi PRISMA, so sklenjene takoj po zaključku posamezne dražbe, ko uporabnik sistema dobi obvestilo o uspešni dražbi s strani spletne rezervacijske platforme. Takoj po uspešnem zaključku dražbe se na rezervacijski platformi samodejno generira elektronsko sporočilo, ki ga prejmeta operater prenosnega sistema in zakupnik prenosne zmogljivosti na dražbi. Skladno z zavezami iz Pravil o pogojih in načinu razdelitve zmogljivosti na povezovalnih točkah prenosnega sistema z dražbo, operater prenosnega sistema na podlagi prejetega elektronskega sporočila za uporabnika sistema izdela še dodatno tipsko Potrdilo o sklenitvi pogodbe o prenosu za dražbene zmogljivosti in ga pošlje v podpis uporabniku sistema. V letu 2015 je bilo z družbo Geoplin kot rezultat dražb sklenjenih več pogodb o prenosu po cenah, doseženih v postopku dražbe, s tem da je izhodiščna cena dražbe enaka objavljenim tarifnim postavkam za posamezno vstopno/izstopno točko za posamezno vrsto produkta. Za sodelovanje na dražbeni platformi je družba Geoplin zagotovila ustrezna finančna jamstva.

Vse sklenjene pogodbe z vsemi uporabniki prenosnega sistema so posredovane tudi regulativnemu organu. Za pogodbe z VIP pa je pred njihovim izvajanjem pridobljeno tudi soglasje regulativnega organa.

Za vse uporabnike prenosnega sistema veljajo enaka pravila in postopki, ki so javno objavljeni.

b) Komercialni odnosi, sklenjeni z VIP kot dobaviteljem zemeljskega plina

Glede na obveznost operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina po zagotavljanju varnega, zanesljivega, kakovostnega, cenovno konkurenčnega in okoljevarstveno sprejemljivega prenosa zemeljskega plina, operater prenosnega sistema ves čas delovanja in obratovanja prenosnega sistema v prenosnem sistemu zagotavlja ustrezne pogoje. Zagotavljanje optimalnega delovanja prenosnega sistema je odvisno tudi od ravnanja oziroma obnašanja uporabnikov prenosnega sistema, zaradi česar prihaja do določenih odstopanj med napovedanimi količinami za prenos in dejansko prenesenimi oziroma porabljenimi količinami zemeljskega plina. Za uskladitev svojega portfelja imajo nosilci

bilančnih skupin, ki so se odločili za sklenitev pogodbe o članstvu v virtualni točki, na razpolago možnost trgovanja s kratkoročnimi standardiziranimi produkti za izravnavo na trgovalni platformi.

V skladu z določili Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. marca 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih in Sistemskimi obratovalnimi navodili za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 55/2015) ima operater prenosnega sistema od 1. 10. 2015 dalje naslednje možnosti za uravnoteženje prenosnega sistema:

- izvajanje transakcij prodaje oziroma nakupa kratkoročnih standardiziranih produktov za izravnavo na trgovalni platformi za potrebe uravnoteženja prenosnega sistema. Operater prenosnega sistema si na trgovalni platformi od registriranih udeležencev zagotovi ustrezne količine za potrebe uravnoteženja prenosnega sistema v primeru primanjkljaja ali jih ponudi registriranim udeležencem v primeru presežka zemeljskega plina;
- za primere, ko operaterju prenosnega sistema na trgovalni platformi ne uspe uravnotežiti prenosnega sistema, ima v skladu z določili Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. 3. 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih in Sistemskimi obratovalnimi navodili za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 55/2015) zagotovljeno možnost, da si zagotovi uravnoteženje prenosnega sistema s pomočjo sistemske storitve.

Na podlagi pregledno in nediskriminatorno izvedenih transakcij na trgovalni platformi je operater prenosnega sistema po uveljavljenem, vsem uporabnikom znanem postopku, sklenil v obdobju od 1. 10. do 31. 12. 2015 z VIP številne prodaje zemeljskega plina.

Glede na to, da je operater prenosnega sistema zavezanec po Zakonu o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev, je sistemsko storitev v letu 2015 zagotovil po postopku javnega naročanja, in sicer s pogajanjem po predhodni objavi na slovenskem in evropskem portalu javnih naročil. Storitve, zagotovljena s sklenitvijo pogodbe 16. 12. 2015 do zneska 11 mio EUR z VIP kot najboljšim ponudnikom na podlagi izvedbe javnega naročila, omogoča operaterju prenosnega sistema, da, v kolikor je sistemska storitev izravnave stroškovno učinkovitejša od kratkoročnih standardiziranih produktov, skladno z določili Sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 55/2015) prednostno uporabi sistemsko storitev izravnave na podlagi pogodbe za nakup in/ali prodajo zemeljskega plina za uravnoteženje prenosnega sistema zemeljskega plina, ki je sklenjena za obdobje od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016. Pogodba se je začela izvajati v letu 2016.

Na podlagi Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. 3. 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih in Sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 55/2015) je operater prenosnega sistema izvedel nakup zemeljskega plina za lastno rabo, ki obsega kondicioniranje zemeljskega plina v merilno-regulacijskih postajah in postajah, kjer se izvaja tudi ogrevanje objektov, pogon kompresorjev v kompresorskih postajah Kidričevo in Ajdovščina za potrebe izvajanja prenosa zemeljskega plina v Republiki Sloveniji ter druge namene za potrebe njegove lastne rabe.

Na podlagi javnega naročila po postopku s pogajanji po predhodni objavi na slovenskem in evropskem portalu javnih naročil je operater prenosnega sistema 17. 12. 2015 sklenil z družbo Geoplin kot najboljšim ponudnikom pogodbo za nakup zemeljskega plina za potrebe lastne rabe do zneska 2 mio EUR za obdobje od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016. Poleg tega, da je bila pogodbeni cena najugodnejša izmed ponujenih v postopku javnega naročila, je sama osnova za določitev cene konkretnega nakupa zemeljskega plina vezana na indeks CEGHIX, ki se dnevno tržno oblikuje in je neodvisen od samega dobavitelja. Pogodba se je začela izvajati v letu 2016.

c) Komercialni odnosi, sklenjeni z VIP zaradi pogodbeno dogovorjenih obveznosti v pogodbi o dolgoročnem vlaganju

Operater prenosnega sistema je imel v letu 2015 z VIP sklenjeni dve pogodbi o dolgoročnem vlaganju iz leta 2008 in 2009 in eno kreditno pogodbo.

V skladu z določili Pogodbe o dolgoročnem vlaganju, sklenjene med operaterjem prenosnega sistema in družbo Geoplin za financiranje gradnje plinovoda, je nova Pogodba o dolgoročnem namenskem kreditu, sklenjena 2. 4. 2015 v enakem znesku spremenila dolgoročno vlaganje v posojilo in dogovorila poplačilo dolgoročnega vlaganja zaradi zaključene gradnje plinovoda. Pogodba je bila sklenjena z odložnim pogojem pridobitve soglasja regulativnega organa za sklenitev pogodbe.

Posojilni pogoji Pogodbe o dolgoročnem namenskem kreditu so bili določeni glede na tržne razmere. Operater prenosnega sistema je pridobil informativne ponudbe komercialnih bank in jih primerjal s statističnimi podatki Banke Slovenije za pretekle mesece glede višine obrestnih mer sklenjenih posojil z ročnostjo nad 5 let. V skladu s 193. členom EZ-1 je regulativni organ maja 2015 podal soglasje k sklenjeni Pogodbi o dolgoročnem namenskem kreditu. V postopku izdaje soglasja je regulativni organ preveril skladnost posojilnih pogojev pogodbe z VIP s tržnimi pogoji.

d) Komercialni odnosi, sklenjeni z VIP zaradi izpolnitve obveznosti iz certifikata

Odločba o certificiranju št. 533-100/2011-20/134 določa, da mora operater prenosnega sistema najkasneje do 31. 12. 2015 prekiniti vse pogodbe o najemu poslovnih prostorov, sklenjene z VIP, to je družbo Geoplin d. o. o. Zato sta operater prenosnega sistema in družba Geoplin d. o. o. sredi leta 2015 sklenila Dogovor o ureditvi medsebojnih razmerij glede nepremičnin in služnosti, s katerim sta se dogovorila o načinu ločitve vseh skupnih infrastrukturnih vodov in načinu odkupa objekta Tehnični trakt (z zemljiščem), ki ga je družba imela v najemu. Pravni posel nima neposrednih finančnih obveznosti. Zaradi istega razloga sta se dogovorila za datum prenehanja Pogodbe o najemu poslovnih prostorov na dan 31. 12. 2015.

Operater prenosnega sistema in družba Geoplin sta se nadalje zaradi nujne izvedbe dokončne ločitve vseh infrastrukturnih vodov dogovorila za podelitev začasnega neodplačnega zakupa zemljišča v lasti družbe Geoplin d. o. o., s čimer se je pridobila pravica graditi. Ker operater prenosnega sistema potrebuje samostojne infrastrukturne vode za nemoteno delovanje objekta Tehnični trakt, je ta plačal stroške izvedbe ločitve infrastrukturnih vodov in vzpostavitve zemljišča v prvotno stanje.

Končna realizacija zahteve odločbe o certificiranju je bila sklenitev kupoprodajne pogodbe 11. 12. 2015 za odkup objekta Tehnični trakt (z zemljiščem), ki ga je družba imela v najemu, in ureditev medsebojnih razmerij, vezanih na odkup nepremičnine in dostopa do nje. Kupnina in nadomestilo za služnost sta bila določeni s strani sodno zapriseženega cenilca,

ostale medsebojne služnosti dostopa so se podelile neodplačno. Regulativni organ je podal soglasje k pogodbi.

Operater prenosnega sistema v letu 2015 ni dajal nobenih posojil VIP.

Vsi zaposleni so nadzornika za skladnost tekoče seznanjali s postopki, komercialnimi, finančnimi in drugimi sporazumi z VIP in mu na zahtevo omogočili tudi dostop do podatkov v zvezi s tem.

3.2 Zagotavljanje neodvisnosti delovanja operaterja prenosnega sistema v splošni strukturi upravljanja

3.2.1 Pregled izpolnjevanja ukrepov za osebe, odgovorne za izvršno upravljanje

Osebe, odgovorne za upravljanje, vključno s tistimi, ki so odgovorne za izvršno upravljanje, pri operaterju prenosnega sistema v letu 2015 niso imele poslovnega odnosa z njegovimi družbeniki s kontrolnim deležem. Nadzornik za skladnost je prejel pisno izjavo oseb, odgovornih za upravljanje, vključno s tistimi, ki so odgovorne za izvršno upravljanje, da v letu 2015 niso imele poslovnega odnosa z njegovimi družbeniki s kontrolnim deležem.

Zaposleni so v letu 2015 vse aktivnosti, procese in vse naloge oziroma poslovanje izvajali neodvisno in s službami, organiziranimi v okviru pravne osebe operaterja prenosnega sistema.

Osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, zagotavljajo, nadzornik za skladnost pa spremlja, da noben del VIP ne daje operaterju prenosnega sistema v najem svojega osebja ali zanj opravlja storitev ali zanj najema osebja, zaposlenega v drugem delu VIP podjetja, ali za operaterja prenosnega sistema opravlja storitev, ki jo opravlja drugi del VIP podjetja. Nadzornik za skladnost je pri pregledu pogodb v letu 2015 ugotovil, da operater prenosnega sistema ne razpolaga s pogodbami, ki bi bile v nasprotju s temi določili.

Zaposleni so pri sodelovanju z regulativnim organom ali z državnimi organi delovali samostojno in neodvisno od VIP ter pri tem posebno skrb namenjali zagotavljanju nediskriminatornosti in pri tem spodbujali delovanje trga z zemeljskim plinom.

Zaposleni so pripravljali finančne načrte družbe in posamezne politike za izvrševanje le-teh, tako da VIP ni bil omogočen dostop do informacij ali zbirk podatkov, ki bi VIP omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Ekonomski sektor pri operaterju prenosnega sistema ima v ta namen izdelane in usklajene obrazce za konsolidirano poročanje VIP (obvladujoče družbe) skladno z ZGD-1 in EZ-1 na način, da VIP niso bile razkrite informacije ali zbir podatkov, ki bi mu omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Osebe, odgovorne za izvršno upravljanje, so pripravljale razvojno strategijo družbe in posamezne politike za izvrševanje razvojne strategije neodvisno od VIP, tako da je zagotovljena stalna dobičkonosnost družbe največ v višini, ki jo regulativni organ priznava kot upravičen donos na sredstva.

Operater prenosnega sistema je 25. 11. 2015 prejel s strani regulativnega organa soglasje (št. 211-61/2015-11/429) k regulativnemu okviru operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina za regulativno obdobje od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018. Tarifne postavke so bile določene za vsako mejno vstopno in izstopno točko ter za izstopne točke v Sloveniji glede na obseg zakupa. S strani regulativnega organa je operater prenosnega sistema prejel tudi soglasje k ceniku za druge storitve.

Pri pripravi Finančnega načrta za leto 2016 so vsi zaposleni upoštevali s strani regulativnega organa določen regulativni okvir za obdobje od 2016 do 2018, ki vključuje upravičene stroške in upravičene prihodke.

Pri pripravi politike zadolževanja družbe in predlaganju stopnje zadolževanja družbe so zaposleni, ki so odgovorni za upravljanje, upoštevali kapitalsko sposobnost družbe.

Politika zadolževanja družbe in stopnja zadolževanja družbe izhajata iz sprejetega razvojnega načrta, ki temelji na obstoječi in predvideni ponudbi in povpraševanju ter naložbenem načrtu. Pri tem je operater prenosnega sistema upošteval omejitve, ki izhajajo iz splošnih aktov regulativnega organa, ter omejitve, ki izhajajo iz podpisane finančne pogodbe z Evropsko investicijsko banko, in garancijske pogodbe z bankami, ki so garanti.

Zaposleni, ki so odgovorni za upravljanje, so pri izpolnjevanju okoljskih zahtev s strani uporabnikov prenosnega sistema zagotavljali, da so le-te izpolnjene na nediskriminatorni način. Izvedena je bila tudi zunanja presoja skladnosti z zahtevami ISO 14001:2004 ter presoja Certifikacijskega pravilnika.

3.2.2 Vertikalno integrirano podjetje

Edini družbenik operaterja prenosnega sistema je v letu 2015 imel tri seje, na katerih se je seznanil s sklepi Nadzornega sveta v zvezi s sprejemom Letnega poročila družbe za leto 2014 z vsemi zakonsko določenimi sestavnimi deli, z ugotovljenim bilančnim dobičkom in razporeditvijo le-tega ter s Poročilom o delu Nadzornega sveta za leto 2014. Poleg tega se je seznanil z odstopno izjavo enega od članov Nadzornega sveta in imenoval novega člana z namenom zagotavljanja neodvisnosti nadzornega organa skladno z določili EZ-1. Enemu članu pa je potrdil nov štiriletni mandat.

Nadzornik za skladnost je v letu 2015 spremljal, da VIP ni neposredno ali posredno po svojih predstavnikih v organih operaterja prenosnega sistema določalo ravnanja operaterja prenosnega sistema pri dejavnostih in upravljanju sistema ter zagotavljanju konkurenčnosti tega delovanja ali pri dejavnostih, potrebnih za pripravo desetletnega načrta za razvoj omrežja.

VIP se je v letu 2015 vzdržal vseh dejanj, ki bi operaterja prenosnega sistema ovirale pri izpolnjevanju obveznosti EZ-1 ali nanj vplivale, ter od operaterja prenosnega sistema ni zahteval, da mora od njega pridobiti kakršna koli dovoljenja za izpolnjevanje teh obveznosti.

3.2.3 Nadzorni organ

Nadzorni organ je med poslovnim letom 2015 v okviru svojih pristojnosti aktivno spremljal in nadziral poslovanje družbe Plinovodi d. o. o. skladno z ZGD-1 in z omejitvami, kot jih določa EZ-1.

Nadzorni organ družbe Plinovodi d. o. o. sestavlja šest članov, ki so imenovani oziroma izvoljeni za obdobje štirih let. V letu 2015 je deloval v naslednji sestavi: Tibor Šimonka (predsednik), Jošt Štrukelj (namestnik predsednika), Boštjan Napast, Rok Vodnik (do 24. 4. 2015), Danijel Levičar, Damijan Nedog in Miran Jug (od 24. 4. 2015 dalje).

Nadzorni organ družbe se je v letu 2015 sestel na petih rednih sejah, na katerih je sodeloval tudi nadzornik za skladnost, ter obravnaval strateške zadeve, vezane na poslovanje družbe. Med najpomembnejše sodijo:

- seznanitev s Poročilom o izvajanju Finančnega načrta za leto 2014,
- sprejem Letnega poročila družbe za poslovno leto 2014,
- odločanje o razporeditvi bilančnega dobička za leto 2014,
- seznanitev s trenutnim stanjem na projektu Južni tok,
- seznanitev s četrtnimi poročili o izvajanju Finančnega načrta v letu 2015,
- seznanitev s Poročilom o izvajanju programa za zagotavljanje skladnosti v letu 2014,
- sprejem Finančnega načrta za leto 2016.

Nadzornik za skladnost je na sejah podajal mnenja, predloge in opozarjal na morebitne kršitve Programa za zagotavljanje skladnosti, ki sta jih poslovodni organ in nadzorni organ v celoti upoštevala.

Nadzorni organ v letu 2015 ni sprejemal odločitev, ki bi vplivale na aktivnosti, ki so potrebne za pripravo razvojnega načrta omrežja v skladu z EZ-1 ali bi bile povezane z njimi, in ni preprečeval sprejemanja nobenih odločitev, zaradi česar bi se lahko preprečile ali zadržale naložbe, ki bi jih bilo treba v skladu z razvojnimi načrtom omrežja izvesti v naslednjih treh letih.

3.2.4 Poročilo neodvisnega revizorja k letnemu poročilu

Revizijska družba BDO Revizija d. o. o. je 3. 3. 2016 izdala Poročilo neodvisnega revizorja k letnemu poročilu za leto 2015, v katerem meni, da so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega položaja družbe Plinovodi d. o. o. na dan 31. december 2015. Poslovni izid, vseobsegajoči donos in denarni tokovi za tedaj končano leto so v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Po mnenju neodvisnega revizorja je Letno poročilo za 2015 skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Pojasnila k računovodskim izkazom vsebujejo razkritja, ki jih zahteva EZ-1.

3.2.5 Poročilo neodvisnega revizorja o omejenem zagotovitlu

Revizijska družba BDO Revizija d. o. o. je na podlagi in v skladu z objavljenim stališčem Revizijskega sveta SIR revidirala tudi poročilo družbe o odnosih do povezanih družb, ki ga je

pripravilo Poslovodstvo družbe Plinovodi d. o. o. V Poročilu o odnosih do povezanih družb v letu 2015 so prikazani vsi pravni posli, ki jih je družba Plinovodi d. o. o. sklenila v poslovnem letu, to je do 31. 12. 2015 z obvladujočo družbo ali z njo povezano družbo ali na pobudo ali v interesu teh družb, in vsa druga dejanja, ki jih je storila ali opustila na pobudo ali v interesu teh družb v preteklem poslovnem letu skladno s tretjim, četrtem in petim odstavkom 545. člena ZGD-1.

Revizijska družba BDO Revizija d. o. o. je 21. 2. 2016 izdala sklep o omejenem zagotovilu za poročilo o razmerjih s povezanimi družbami na podlagi postopkov, ki jih je opravila, in dokazov, ki jih je pridobila skladno z Mednarodnim standardom dajanja zagotovil 3000 - *Posli dajanja zagotovil razen revizij ali preiskav računovodskih informacij iz preteklosti (MSZ 3000)*. Iz sklepa izhaja, da neodvisni revizor ni opazil ničesar, zaradi česar bi verjel, da poročilo o razmerjih s povezanimi družbami vsebuje pomembno napačne navedbe, med drugim z vidika skladnosti z zahtevami 545. člena ZGD-1, točnosti navedb transakcij ali navedb o nesorazmerno visoki vrednosti izpolnitve družbe glede na okoliščine, ki so bile znane v času, ko so bili ti posli sklenjeni, in nadomestilu prikrajšanja oziroma drugih dejanjih ali navedbah o obstoju okoliščin, ki nakazujejo na bistveno drugačno presojo, kot jo je v poročilu izrazilo Poslovodstvo.

3.3 Register tveganj

Nadzornik za skladnost ima vzpostavljen register tveganj skladno s priporočili, ki jih je izdala Evropska komisija v zvezi z ločevanjem operaterjev prenosnih sistemov od dejavnosti dobave in proizvodnje. Z registrom se identificirajo tista področja oziroma aktivnosti v družbi, ki predstavljajo največje tveganje za nastanek neskladnosti.

Register tveganj je sistematični proces strokovnih sodb o verjetnih škodljivih ravnanjih in dogodkih. Predstavlja seznam prepoznanih tveganj za nastanek neskladnosti, kjer so ocenjene kategorije »vpliv dogodka« in »verjetnost nastanka dogodka«.

Nadzornik za skladnost je na podlagi registra prepoznal največje tveganje pri varovanju in objavi podatkov, zato je pri zagotavljanju skladnosti temu področju namenjal še posebno pozornost.

3.4 Zaupnost podatkov

Zaposleni so v letu 2015 varovali tajnost poslovno občutljivih podatkov, ki jih je dobil operater prenosnega sistema med izvajanjem svoje poslovne dejavnosti, tako da je bil omogočen dostop do poslovno občutljivih podatkov samo tistim zaposlenim, ki so jih potrebovali pri svojem delu ali odločanju. Pri upravljanju in dostopu do podatkov, ki imajo naravo poslovne skrivnosti, je vsak zaposleni upošteval Pravilnik o določanju in varovanju tajnosti poslovnih skrivnosti ter o varstvu osebnih in poslovno občutljivih podatkov.

Nadzornik za skladnost je pristojne osebe za informacijsko tehnologijo (v nadaljevanju IT) redno obveščal o zahtevah glede načina varovanja tajnosti podatkov in dostopov do poslovno občutljivih informacij in z njimi uskladi odprta vprašanja glede načina zagotavljanja zaupnosti podatkov.

Nihče od zaposlenih ni razkrival poslovno občutljivih podatkov kateri koli tretji osebi razen v primeru, ko:

- je pogodbeni stranka operaterja prenosnega sistema podala pisno soglasje operaterju prenosnega sistema za posredovanje ali razkritje zaupnih podatkov tretji osebi;
- so poslovno občutljivi podatki postali javni podatki;
- se podatki, ki so po zakonu javni, ali podatki o kršitvi zakona ali dobrih poslovnih običajev niso mogli določiti kot poslovno občutljivi podatki.

Nadzornik za skladnost v letu 2015 ni prejel od zaposlenih ali tretjih oseb nobene pritožbe v zvezi z razkrivanjem poslovno občutljivih podatkov.

3.5 Razkrivanje in objava podatkov

Zaposleni so zagotavljali preglednost in nediskriminatornost podatkov, ki so potrebni za konkurenčno delovanje trga na način, da so podatke sproti in nediskriminatorno objavljali na spletni strani, tako da so uporabnikom prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in zanesljive podatke.

Vse podatke in razkritja, ki jih zahteva zakonodaja, so zaposleni objavljali na smiselni, nediskriminatorni, količinsko jasni ter uporabnikom prenosnega sistema prijazen način. Zaposleni so pri izpolnjevanju nalog v zvezi z dostopom tretjih strani do prenosnega sistema zagotavljali zadostne, pravočasne in nepristranske informacije, ki so drugim operaterjem prenosnih sistemov v drugih državah ter uporabnikom prenosnega sistema zagotavljale prenos zemeljskega plina. Pritožb v zvezi z neizpolnjevanjem stopnje informiranosti nadzornik za skladnost v letu 2015 ni prejel. So pa uporabniki sistema podajali predloge operaterju prenosnega sistema za objavo dodatnih informacij v zvezi z izvajanjem izravnave in uravnoteženja. Operater prenosnega sistema jih je proučil in dopolnil obseg objavljenih informacij.

Zaposleni, ki so odgovorni za vzdrževanje prenosnega sistema, so na spletni strani objavili vsa načrtovana obdobja za vzdrževanje, ki bi utegnili vplivati na pravice uporabnikov sistema, izhajajoč iz pogodb o prenosu, ter ustrezne operative informacije.

Objava je vsebovala vse spremembe načrtovanih obdobj za vzdrževanje in obvestila o nenačrtovanem vzdrževanju, takoj ko je operater prenosnega sistema imel to informacijo na voljo. V obdobju vzdrževanja je operater prenosnega sistema redno objavljala posodobljene informacije o podrobnostih, pričakovanem trajanju in posledicah vzdrževanja.

3.5.1 Posredovanje poslovno občutljivih podatkov neznanim prejemnikom

Zaposleni so preverjali pravilnost elektronskih poštnih naslovov, da bi preprečil posredovanje poslovno občutljivih podatkov neznanim prejemnikom, še posebej prejemnikom VIP in njegovim delom. Zato so zaposleni posebno skrbnost namenili varovanju poslovno občutljivih podatkov pri pošiljanju množičnih elektronskih sporočil, ki so naslovljena na zaposlene pri operaterju prenosnega sistema kot tudi na zaposlene v VIP in njegovim delom, z namenom, da se prepreči posredovanje poslovno občutljivih podatkov brez dovoljenja.

3.6 Ravnanje pri upravljanju s podatki do VIP

Zaposleni so pripravljali in izvajali naloge, tako da ni bil VIP in njegovim delom omogočen dostop do poslovno občutljivih podatkov, ki bi VIP omogočale konkurenčne prednosti pri nastopanju na trgu z zemeljskim plinom.

Zaposleni so preprečevali diskriminatorno ravnanje pri upravljanju s podatki, pri čemer niso delili sistemov ali opreme IT in sistemov za varnostni dostop z nobenim delom VIP. Nadzornik za skladnost pri spremljanju upravljanja s podatki in zagotavljanja samostojne in neodvisne uporabe informacijske tehnologije in sistemov za varnostni dostop ni ugotovil kršitev oziroma ni bil z njimi seznanjen.

Pri izbiri svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev za sisteme ali opremo informacijske tehnologije in sisteme za varnostni dostop so zaposleni v okviru javnih naročil upoštevali, da niso bili isti, kot jih uporablja VIP. Nadzornik za skladnost je pri operaterju prenosnega sistema sodeloval z zaposlenimi, ki so odgovorni za izvajanje postopkov javnih naročil in jih opozarjal na potrebno vključitev določbe o preprečevanju istih svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev neposredno v razpise za javna naročila tam, kjer je to potrebno.

Operater prenosnega sistema je upošteval predloge nadzornika za skladnost in določbe o preprečevanju istih svetovalcev oziroma zunanjih izvajalcev vključeval v javna naročila kot enega izmed pogojev za sodelovanje v predmetnem javnem naročilu.

3.6.1 Podatki, potrebni za določitev ocene vrednosti družbe Plinovodi

Operater prenosnega sistema je v letu 2015 prejel dva zahtevka za podatke za namene ocene vrednosti deleža družbe Plinovodi, ki so jo podali družbeniki VIP. V ta namen je operater prenosnega sistema z izvajalci, ki so izvajali oceno vrednosti deleža družbe, sklenili sporazum o ne razkrivanju poslovno občutljivih podatkov (NDA), ki opredeljuje vrsto in način poročanja VIP in njegovim družbenikom. Nadzornik za skladnost je spremljal, da niso bili razkriti poslovno občutljivi podatki VIP.

Nadzornik za skladnost je vse zaposlene poučil in opozarjal o načinu in primernem ravnanju z dokumenti, mediji ali drugimi poslovno občutljivimi podatki. Zato so zaposleni v skupnih prostorih in območjih, dostopnih za obiskovalce ali druge osebe, ki niso zaposlene v podjetju, odgovorno ravnali z dokumenti, mediji ali drugimi podatki, pri čemer jih niso puščali na fotokopirnih strojih, tiskalnikih ali mizah v sejnih ali drugih skupnih sobah. Zaposleni niso razpravljali o poslovno občutljivih podatkih v skupnih prostorih in območjih, dostopnih za obiskovalce. Pri uporabi skupnih prostorov, kot so na primer jedilnice, parkirišča, prodajna področja, umivalnice in drugi skupni prostori, se zaposleni niso pogovarjali o poslovno občutljivih podatkih v prisotnosti obiskovalcev in drugih oseb, še posebej ne v prisotnosti zaposlenih iz VIP ali katerega koli njegovega dela.

Operater prenosnega sistema je tekoče izvajal ukrepe za varovanje tajnosti poslovno občutljivih podatkov. Zaposleni, odgovorni za IT, so skrbeli, da se ob kadrovskih spremembah zaposlenih (nove zaposlitve, odhodi zaposlenih, sprememba delovne funkcije zaposlenih, itd.) takoj spremenijo pravice glede dostopa do podatkov skladno z zahtevami delovnega mesta. Seznam uporabnikov, ki dostopajo do poslovno občutljivih podatkov, je bil redno posodobljen.

Zaposleni, ki so odgovorni za IT, so preprečevali dostop do informacijskih sistemov, skupnih podatkovnih baz, datotek in strežnikov nepooblaščenim osebam, še posebej zaposlenim v VIP in njegovim delom.

Operater prenosnega sistema je v letu 2015 pričel z uporabo dodatnih varnostnih rešitev (FireEye varnostne tehnologije, ki pregledujejo internetni promet in identificirajo možne napade v smislu Phishing in podobnih groženj). Preizkušene in vpeljane so bile varnostne rešitve, ki izboljšujejo varovanje poslovno občutljivih podatkov (npr. implementacija ustreznih ukrepov za varovanje podatkov na mobilnih odjemalcih, ki še poteka). Aktivnosti izboljševanja varovanja poslovno občutljivih podatkov se bodo nadaljevale tudi v letu 2016 z uvajanjem dodatnih ukrepov skladno s strategijo razvoja varovanja podatkov in informacij na področju informacijske tehnologije. Med pomembnejše ukrepe spada vpeljava novih informacijskih rešitev za varovanje podatkov (backup sistemi). Nadzornik za skladnost je spremljal aktivnosti in bil o njih tudi obveščen.

3.7 Načrtovanje in izvajanje storitev

Zaposleni so vse storitve brez kakršne koli diskriminacije nudili vsem uporabnikom prenosnega sistema pod enakimi pogoji, pri čemer ti pogoji ne omejujejo, izkrivljajo ali onemogočajo konkurence pri dobavi. Operater prenosnega sistema je za VIP izvajal enake storitve kot za druge uporabnike prenosnega sistema, in sicer storitve prenosa, izravnave odstopanj, obračuna bilančnih razlik in prodaje zmogljivosti na sekundarnem trgu. Vse storitve je odobril ali bil z njimi seznanjen regulativni organ.

V skladu z določili SON za prenosni sistem zemeljskega plina in Uredbe Komisije (EU) št. 312/2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih sistemih je operater prenosnega sistema s 1. 10. 2015 vzpostavil virtualno točko za izmenjavo količin zemeljskega plina na slovenskem prenosnem sistemu. Vse tri storitve virtualne točke (izvedba transakcij, trgovalna platforma in oglasna deska) so interno informacijsko podprte s spletno aplikacijo VTP (Virtualna točka za plin) in funkcionalno obratujejo. Za potrebe uravnoteženja je operater prenosnega sistema v zadnjem četrtnem letu 2015 primarno uporabljal storitev virtualne točke - trgovalno platformo. Sistemsko storitev za uravnoteženje z izbranim dobaviteljem pa je uporabljal le občasno, če na trgovni platformi ni bilo dovolj ponujenih količin za uravnoteženje ali so bile ponujene količine cenovno manj ugodne.

Mesečne spremembe količine zemeljskega plina v plinovodnem sistemu so odraz teh aktivnosti in zagotavljanja optimalnih obratovalnih stanj plinovoda s strani operaterja prenosnega sistema. V obdobju januar–december 2015 je opazna nekoliko večja mesečna sprememba količine zemeljskega plina v juliju zaradi priprave prenosnega sistema za optimalno izvedbo prenosa v smeri iz Slovenije v Italijo.

Za namene uravnoteženja prenosnega sistema za obdobje od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016 je operater prenosnega sistema izvedel javni razpis za izvajanje storitve uravnoteženja na nediskriminatoren in pregleden način, pri čemer nihče od zaposlenih ni zagotavljal nobenih dodatnih podatkov VIP ali kateremu koli njegovemu delu, ki ne bi bili dostopni vsem potencialnim ponudnikom te energije. Na podlagi kriterijev je bil izbran VIP za obdobje enega leta.

Za namene rednega obratovanja prenosnega sistema za obdobje od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016 je operater prenosnega sistema izvedel javni razpis za nakup zemeljskega plina za lastno rabo na nediskriminatoren in pregleden način, pri čemer nihče od zaposlenih ni zagotavljal nobenih dodatnih podatkov VIP ali kateremu koli njegovemu delu, ki ne bi bili dostopni vsem potencialnim ponudnikom te energije. Na podlagi kriterijev je bil izbran VIP za obdobje enega leta.

Zaposleni so zagotavljali učinkovito vzdrževanje prenosnega sistema na podlagi letnih načrtov tekočega vzdrževanja in okvirnih letnih načrtov investicijskih vzdrževalnih del s popisom predvidenih del in posegov, ki so nediskriminatorni in pregledni za vse udeležence na trgu z zemeljskim plinom.

Zaposleni so skrbeli, da je bila pregledno, pravočasno, nediskriminatorno in javno dostopna (z objavo na spletni strani) napoved predvidenih del na prenosnem sistemu z navedbo opisa predvidenih del, lokacije, objekta, obdobja del ter vpliva na uporabnike prenosnega sistema. Napoved predvidenih del je bila izdelana tako, da je kar najmanj vplivala na udeležence na trgu z zemeljskim plinom.

Zaposleni so zagotavljali pregledno in nediskriminatorno celovito sledljivost načrtovanim in realiziranim aktivnostim pri izvajanju vzdrževalnih del na prenosnem sistemu ob zagotavljanju minimalnih vplivov na okolje in na udeležence na trgu.

3.8 Zagotavljanje nediskriminatornega dostopa do prenosnega sistema

V celem letu 2015 je operater uspešno izvajal dražbe prenosnih zmogljivosti na spletni rezervacijski platformi PRISMA, ki omogoča zakup prenosnih zmogljivosti na mejnih povezovalnih točkah na letni in mesečni ravni ali za dan vnaprej. Z informacijsko platformo PRISMA je zagotovljena najvišja možna stopnja nediskriminatornega dodeljevanja zmogljivosti iz prenosnega sistema in omejuje tveganja za nastanek diskriminatornega ravnanja med uporabniki sistema, še posebej ne v korist VIP ali katerega koli njegovega dela. Od 1. 11. 2015 je možen zakup tudi znotraj dneva ter zakup združene zmogljivosti. Operater prenosnega sistema sledi novostim, ki jih uvajajo evropski kodeksi omrežij in se novim nalogam prilagaja z ustreznimi predpisi, ki urejajo razmerja med uporabniki in operaterjem prenosnega sistema, ter s spremenjenim načinom dela izvaja vse zahtevnejše aktivnosti. Operater prenosnega sistema je izdelal in objavil nova Sistemska obratovalna navodila za prenosni sistem zemeljskega plina, ki celovito urejajo uporabo prenosnega sistema. Zainteresirani javnosti so bile predstavljene aplikacije za virtualno točko in trgovalno platformo.

Operater prenosnega sistema je vstopil v lastniško sestavo družbe PRISMA, ki upravlja spletno rezervacijsko platformo za izvajanje dražb prenosnih zmogljivosti. Lastniki družbe PRISMA so izključno evropski operaterji prenosnih sistemov (24 operaterjev). PRISMA je trenutno edina platforma za trženje prenosnih zmogljivosti, ki deluje na pregleden in nepristranski način. Pokriva 15 centralno- in zahodno-evropskih držav. Z lastniškim vstopom si je operater prenosnega sistema pridobil neposreden vpliv na upravljanje družbe in njen nadaljnji razvoj. Lastniški deleži operaterjev so razdeljeni v enakih razmerjih kot ustanovni deleži v ENTSO - G.

Operater prenosnega sistema v letu 2015 ni prejel nobene pritožbe glede dostopa do prenosnega sistema.

3.9 Zagotavljanje nediskriminatornih in preglednih postopkov

Operater prenosnega sistema je po prejetju soglasja sveta Agencije za energijo objavil nova Sistemska obratovalna navodila za prenosni sistem zemeljskega plina (v nadaljevanju: SON). SON celovito ureja uporabo prenosnega sistema zemeljskega plina in nadomešča več drugih aktov. Na ta način so pravila predstavljena bolj celovito in pregledno.

SON uvaja tudi nekaj novosti, med katerimi sta ključni uvedba virtualne točke, ki omogoča prenos lastništva zemeljskega plina, in uvedba tržnega sistema izravnave odstopanj, ki zahteva, da se količinska odstopanja primarno izravnavajo na trgu z zemeljskim plinom neposredno med nosilci bilančnih skupin. Sprememba je zahtevala vrsto prilagoditev poslovnih procesov pri operaterju prenosnega sistema, ki jih je spremljal nadzornik za skladnost z vidika preglednosti in nepristranskosti. Potrebne so bile tudi prilagoditve informacijskih sistemov in programiranje nekaterih novih segmentov, predvsem v zvezi z virtualno točko.

Pogodbeni odnosi z uporabniki sistema so bili usklajeni na pregleden in nepristranski način. Pričakovanja, da bodo spremembe spodbudile trgovanje z zemeljskim plinom in ga naredile bolj preglednega, so se začela uresničevati že v zadnjem četrletju leta 2015. Operater prenosnega sistema je v letu 2015 nastopil tudi kot organizator izravnalnega trga.

Z uporabniki sistema je operater prenosnega sistema aktivno komuniciral glede vpeljave sprememb na področju trga z zemeljskim plinom skladno z nacionalno in evropsko zakonodajo, nadzornik za skladnost pa je aktivnosti spremljal. Ministrstvo za infrastrukturo je junija 2015 objavilo predlog Uredbe o delovanju trga z zemeljskim plinom za javno obravnavo. Uredba podrobneje ureja delovanje trga z zemeljskim plinom, obračunavanje odstopanj prevzema in predaje zemeljskega plina, zamenjavo dobavitelja in ostale elemente trga z zemeljskim plinom.

Zaposleni so izdelali, izvajali in objavljali takojšnje, nediskriminatorne in pregledne mehanizme za dodeljevanje prenosnih zmogljivosti in pregledne postopke za upravljanje prezasedenosti. Z uporabniki sistema, pristojnim ministrstvom ter regulativnim organom so zaposleni uskladili tudi nova Pravila o pogojih in načinu razdelitve zmogljivosti na povezovalnih točkah prenosnega sistema z dražbo in Pravila o postopku za dodeljevanje zmogljivosti prenosnega sistema za vstopne in izstopne točke znotraj Republike Slovenije, upravljanja prezasedenosti prenosnega sistema in trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu.

Zaposleni so na nediskriminatoren način pripravljali vse predpise, ki jih pripravlja ali izdaja po javnem pooblastilu operater prenosnega sistema, še posebej sistemska obratovalna navodila in splošne pogoje za dobavo in odjem. Pri izdelavi osnutka so upoštevali najboljše prakse in priporočila ENTSO-G za zemeljski plin ter druga priporočila regulativnih organov. Prav tako so zaposleni aktivno sodelovali pri pripravi in izdelavi vseh drugih potrebnih aktov in predpisov, ki so obvezujoči za operaterja prenosnega sistema, ter pri tem upoštevali načelo nediskriminatornosti in preglednosti.

Zaposleni so reševali pritožbe s strani uporabnikov prenosnega sistema na nepristranski in pregleden način, pri čemer so informacije o številu in vsebini pritožb bile posredovane nadzorniku za skladnost.

Operater prenosnega sistema je v letu 2015 prejel dve pritožbi glede zaračunavanja odstopanj prevzema in predaje, o čemer je obvestil nadzornika za skladnost.

4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROGRAMA

4.1 Priporočila o Programu za zagotavljanje skladnosti in njegovemu izvajanju

Nadzornik za skladnost pri spremljanju in izvajanju Programa v letu 2015 ni ugotovil dodatnih vsebinskih pomanjkljivosti. Program, ki je bil ustrezno vsebinsko dopolnjen jeseni leta 2013 in h kateremu je regulativni organ dal soglasje (št. 533-100/2011-58/134), po mnenju nadzornika za skladnost zajema aktivnosti in ukrepe, ki so potrebni za učinkovito preprečevanje diskriminatornega ravnanja zaposlenih.

5 OBVEZNOSTI IN PRAVICE ZAPOSLENIH

Vsi zaposleni v podjetju so sodelovali z nadzornikom za skladnost pri izvajanju njegovih nalog s ciljem učinkovite izvedbe uresničevanja programa.

Zaposleni so obveščali nadzornika za skladnost o času, kraju ter vsebini sestankov, ki so v povezavi z vsebino, kot jih določa zakonodaja. Obveščanje nadzornika za skladnost o sestankih je potekalo praviloma s strani vodij, direktorja sektorja oziroma posloводства.

6 KRŠITVE

6.1 Splošne kršitve

Nadzornik za skladnost v obdobju, za katerega je izdelano poročilo, ni ugotovil kršitev določb programa.

7 ZAKLJUČEK IN UGOTOVITVE

Nadzornik za skladnost je v letu 2015 izvajal nadzor nad izpolnjevanjem zahtev evropske in nacionalne zakonodaje, povezane z delovanjem neodvisnega operaterja prenosnega sistema in zagotavljanja nepristranskega delovanja. Pri svojem delu je aktivno sodeloval in komuniciral s pristojnimi organi (regulativni organ - Agencija za energijo, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor - Direktorat za energijo, Posloводство in Nadzorni svet družbe Plinovodi d. o. o.), zaposlenimi v družbi ter uporabniki sistema.

Nadzornik za skladnost je izvajal naloge, kot jih določa EZ-1, s ciljem, da se zagotovi dejanska neodvisnost operaterja prenosnega sistema v skladu s pogoji in cilji Programa za zagotavljanje skladnosti. Nadzornik za skladnost je preverjal, če operater prenosnega

sistema dosledno in dejansko spoštuje načela preglednosti in nepristranskosti v odnosu do vseh udeležencev na trgu, varuje tajnost poslovno občutljivih podatkov, preprečuje pristransko razkrivanje poslovno koristnih podatkov ter skrbi za vsebinske in zakonodajne spremembe Programa za zagotavljanje skladnosti po priporočilu nadzornika za skladnost.

Operater prenosnega sistema ima vzpostavljen tudi Kodeks ravnanja družbe, ki ustrezno dopolnjuje Program za zagotavljanje skladnosti predvsem glede vloge zaposlenih pri uresničevanju vizije, poslanstva in ciljev družbe. Kodeks ravnanja vsakega posameznega zaposlenega vzpodbuja k lastnemu odgovornemu ravnanju in mu daje za to potrebne usmeritve, vsebuje načela in cilje, ki k pravilnemu, preglednemu, nepristranskemu in etičnemu ravnanju vzpodbuja celotno družbo. V letu 2015 nadzornik za skladnost ni prejel nobene prijave kršitve Kodeksa ravnanja družbe.

Nadzornik za skladnost ugotavlja, da so zaposleni v družbi Plinovodi d. o. o., ki opravlja dejavnost neodvisnega operaterja prenosnega sistema, v letu 2015 upoštevali Program za zagotavljanje skladnosti, ki določa ukrepe za preprečevanje diskriminatornega ravnanja ter pravila za učinkovito ločevanje dejavnosti prenosa in dobave ter se zavedali in uspešno odpravljali navzkrižja interesov med VIP, dobavitelji in operaterji sistemov.

Ljubljana, 26. 3. 2016

Nadzornik za skladnost

mag. Dejan Koletnik

